

ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДВНЗ ДДГУ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР
СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

СПЕЦІАЛЬНА КОРОТКОСТРОКОВА ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

ЧЕСЬКА МОВА ДЛЯ ПОЧАТКІВЦІВ

Метою курсу є навчити спілкуватися на побутові теми, читати і розуміти неважкі чеські тексти. Сформована комунікативна компетенція також відкриває доступ до чеської культури та інших слов'янських культур, що є суттєвим внеском у підвищення рівня гуманітарної освіти і розширення загального світогляду.

Скоплєв А. О., к. філол. н.,
ст. викладач кафедри
мовознавства та російської мови.

вул. В. Першина 24,
м. Бахмут, 84511

giim@forlan.org.ua
technology@forlan.org.ua
+38(06274)4-05-37
+38(050)700-38-44

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

КАФЕДРА МОВОЗНАВСТВА ТА РОСІЙСЬКОЇ МОВИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора з
науково-педагогічної та
навчально-методичної роботи

Т. М. Марченко

«   » _____ 202 року

ЧЕСЬКА МОВА ДЛЯ ПОЧАТКІВЦІВ

ПРОГРАМА СЕРТИФІКОВАНОГО КУРСУ

Бахмут – 2020 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», кафедра мовознавства та російської мови.

Розробник:

Скоплев А. О., к. філол. н., ст. викладач кафедри мовознавства та російської мови.

Обговорено та рекомендовано Науково-методичною радою Горлівського інституту іноземних мов

Протокол № від « » _____ 201 р.

Голова

Т. М. Марченко

ЗМІСТ

Розподіл загального навчального часу.....	4
Пояснювальна записка.....	5
1. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	6
2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни	8
3. Рекомендована література.....	10
3.1. Основна література.....	10
3.2. Додаткова література.....	10
3.3. Інформаційні ресурси.....	10
4. Форма підсумкового контролю успішності навчання.....	11
5. Зміст лінгвістичної підготовки.....	12
6. Засоби діагностики успішності навчання.....	13

РОЗПОДІЛ ЗАГАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ
дисципліни

«Чеська мова для початківців»

	Форма навчання – очна
Курс	
Всього (годин)	30
Аудиторних занять (год.)	
Лекцій Л (год.)	
Лабораторних занять (год.)	-
Практичні заняття ПЗ (год.)	
Самостійна робота студентів СРС (год.)	
Самостійна робота студентів під контролем викладача (год.)	
Консультативна робота (год.)	
Поточний контроль КТ (контрольні точки – кількість одиниць)	
Залікових модулів ЗалМ	
Змістових модулів ЗМ	
Контрольна робота змістового модуля КРЗМ	
Контрольна робота залікового модуля КРЗалМ	
Підсумковий контроль (залік, екзамен)	залік

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Розширення міжнародних зв'язків нашої держави, інтернаціоналізація всіх аспектів суспільного життя визначають необхідність опанування іноземної мови в різних сферах діяльності людини. Іноземна мова стає дійовим фактором соціально-економічного, науково-технічного та загальнокультурного прогресу суспільства, що підвищує її статус як освітньої галузі.

Об'єктом курсу «Чеська мова для початківців» є мова в її структурних особливостях. **Предметом** дисципліни є не лише мовна система, а й мовленнєва діяльність, тобто мовленнєва взаємодія засобами чеської мови, та культура народу – носія мови, що зумовлює важливість лінгвокраїнознавчого та суто країнознавчого аспектів дисципліни.

Метою курсу є навчити спілкуватися на побутові теми, читати і розуміти неважкі чеські тексти. Сформована комунікативна компетенція також відкриває доступ до чеської культури та інших слов'янських культур, що є суттєвим внеском у підвищення рівня гуманітарної освіти і розширення загального світогляду здобувачів.

Програма дисципліни «Чеська мова для початківців» складається з 1-го залікового модуля та 10-ти змістових модулів:

Змістовий модуль №1 Чеський алфавіт. Графічні та фонетичні особливості.

Змістовий модуль №2 Дієвідміна дієслів *být, mít*.

Змістовий модуль №3 Тема «Родина».

Змістовий модуль №4 Тема «Сніданок. Обід. Вечеря».

Змістовий модуль №5 Тема «Готель. Вокзал. Відпустка. Курорт Карлови Вари».

Змістовий модуль №6 Тема «Пошта».

Змістовий модуль №7 Тема «Кіно. Театр. Концерт».

Змістовий модуль №8 Тема «Календар та час».

Змістовий модуль №9 Тема «Покупки».

Змістовий модуль №10 Тема «Чеська республіка».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни «Чеська мова для початківців» є формування основ чеськомовної комунікативної компетентності.

Чеськомовна комунікативна компетентність формується як комплексна система, яка вміщує мовленнєву, лінгвосоціокультурну, мовну та навчально-стратегічну компетентності, які складають процесуально-діяльнісну частину змісту навчання «Чеської мови для початківців» та визначають завдання курсу.

Основними **завданнями** курсу є:

- розвиток мовної компетентності;
- розвиток та вдосконалення навичок та вмінь читання неважких оригінальних текстів;
- розвиток навичок та вмінь аудіювання та адекватного реагування на обсяги інформації, різноманітної за змістом та напрямом;
- розвиток навичок та вмінь писемного мовлення;
- розвиток та вдосконалення соціокультурної компетентності на матеріалі реалій побуту та культури рідної країни в порівнянні з країнами, мова яких вивчається;
- розвиток та вдосконалення навчально-стратегічної компетентності шляхом розвитку навичок та вмінь самонавчання.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач у результаті вивчення курсу:

- Знати не менше 200 лексичних одиниць та вживати їх у комплексі з граматичними та фонетичними ресурсами чеської мови;
- Знати лінгвістичні й нелінгвістичні засоби комунікації в рамках тем, визначених програмою;
- Розуміти чеські тексти невеликого обсягу і розкривати імпліцитну інформацію, що міститься в них;
- Висловлюватися в усній та письмовій формі, не відчуваючи браку мовних засобів для вираження думки;
- Ефективно і гнучко використовувати чеську мову в різноманітних ситуаціях спілкування;
- Сприймати на слух і адекватно реагувати на обсяги інформації, різноманітної за змістом (в межах тем, передбачених програмою);
- Спілкуватися та висловлюватися на теми, передбачені програмою;
- Користуватися мовою, усвідомлюючи її природу і розуміючи чеську та рідну культуру;

- Розуміти можливу різницю між рідною та іншими культурами та розвивати позитивне сприйняття інших культур, долаючи соціокультурні відмінності та створюючи дидактико-методичну умову для культурної рефлексії, яка сприятиме визначенню здобувачем свого місця у спектрі культур та осягненню загальнолюдських цінностей;
- Спостерігати за мовними явищами в чеській мові, зіставляти їх з явищами у рідній мові;
- Здійснювати пошук і виокремлювати необхідну / значущу / ключову інформацію відповідно до певної ситуації спілкування;
- Передбачати, прогнозувати, узагальнювати отриману інформацію, оцінювати прослухане / прочитане;
- Працювати в різних режимах – індивідуально, в парах, у групі; працювати з довідковою літературою;
- Використовувати технічні засоби і сучасні технології;
- Контролювати свої дії і дії інших учасників спілкування, об'єктивно оцінювати ці дії.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний матеріал організовано в програмі за змістовими модулями. Кожен модуль є, з одного боку, відносно незалежним від решти з погляду тематичного наповнення, що забезпечує гнучкість системи навчання і дає можливість запропонувати здобувачам рівень програми, адекватний їхньому рівню навченості; з іншого боку, всі модулі та їхні компоненти взаємопов'язані та системно організовані за принципами інтегративності, циклічності та поступового ускладнення, що надає послідовності процесу формування компетентностей з кожного окремого виду мовленнєвої діяльності. Зв'язок компонентів програми як у межах кожного модуля, так і на всіх етапах навчання забезпечує цілісність та наступність у вивченні навчальної дисципліни.

Зміст навчальної дисципліни «Чеська мова для початківців» визначається такими принципами:

- принцип лінійності, тобто змістова лінія навчального матеріалу реалізується систематично і послідовно, причому новий навчальний матеріал викладається на основі вже вивченого і в тісному взаємозв'язку з ним;

- принцип особистісно-орієнтованої спрямованості полягає в тому, що визначення екстралінгвістичного змісту навчальної дисципліни відбувалось з урахуванням інтересів та потреб студентів відповідно до принципу формування позитивної мотивації навчання;

- реалізація принципу професійної орієнтації здійснюється через відповідність змісту навчальної дисципліни потребам особистісного та професійно-спрямованого розвитку студентів;

- принцип свідомості та міцності засвоєння полягає в тому, що відібраний навчальний матеріал є повноцінною основою для розвитку вміння здобувачів вивчати мову і творчо застосовувати її як у навчальному процесі, так і в майбутній професійній діяльності.

Змістовий модуль 1. Чеський алфавіт. Графічні та фонетичні особливості.

Наголос та інтонація. Довгі та короткі голосні. Дифтонги. Вимова сонорних складових. Тверді та м'які приголосні. Чергування звуків.

Змістовий модуль 2. Дієвідміна дієслів *být, mít*.

Дієвідмини дієслів. Форми заперечення. Форми майбутнього часу дієслів недоконаного виду.

Змістовий модуль 3. Тема «Родина».

Про себе. Зовнішність та характер людей. Сім'я та члени родини. Числівник в чеській мові. Кількісні числівники.

Змістовий модуль 4. Тема «Сніданок. Обід. Вечеря».

Їжа та напої. Приготування їжі. Національні особливості харчування в Україні та Чеській республіці. Рід іменників. Форми прикметника.

Змістовий модуль 5. Тема «Готель. Вокзал. Відпустка. Курорт Карлови Вари».

Громадський транспорт. Подорож літаком, морем, залізницею або на автомобілі. Подорож на велосипеді та автостопом. Форми чеського числівника. Відмінювання іменників жіночого роду.

Змістовий модуль 6. Тема «Пошта».

Дієслова типу *kupovat* та *dělat*. Множина іменників.

Змістовий модуль 7. Тема «Кіно. Театр. Концерт».

Відвідування кіно, театру, концертів. Театри Праги. Відмінювання іменників середнього та чоловічого роду.

Змістовий модуль 8. Тема «Календар та час».

Празькі куранти. Вказівні займенники *ten, ta, to*.

Змістовий модуль 9. Тема «Покупки».

Види магазинів та товарів. Форми умовного способу дієслова. Відмінювання прикметників на *-ý, -á, -é*.

Змістовий модуль 10. Тема «Чеська республіка».

Прага. Карлов міст. Відмінювання прикметників на *-í*. Форми пасивного стану дієслова.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

3.1. Основна література

1. Даниленко Л. І. Чеська мова: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Довіра, 2007. 543 с.
2. Осташ Л. Вивчаймо чеську мову. Навчальний посібник. Львів: Паїс, 2018. 162 с.
3. Гасіл Ї., Лобур Н., Паламарчук О. Чеська мова для українців: підручник. Львів: ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. 295 с.
4. Чешский язык: учебник-самоучитель для начинающих / Под. ред. А. И. Изотова. М.: Филология, 2002. 176 с.
5. Чешский язык: учебник для I и II курсов / А. Г. Широкова, П. Адамец, И. Влчек, Е. Р. Роговская. М.: Высшая школа, 1988. 544 с.

3.2. Додаткова література

1. Андерш Й. Ф. Типологія простих дієслівних речень у чеській мові в зіставленні з українською. К.: Наукова думка, 1987.
2. Андерш Й. Ф., Матвієнко Т. І. та ін. Граматика чеської мови. К.: Наукова думка, 1992.
3. Беляєва І. Г. Граматичні і комунікативні вправи із сучасної чеської мови. Івано-Франківськ, 2003.
4. Bauer J., Grepl M. Skladba spisovné češtiny. Praha: SPN, 1972.
5. Daneš F., Hlavsa Z. Větné vzorce v češtině. Praha: SPN, 1981.
6. Encyklopedický slovník češtiny. Karlík P., Nekula M., Pleskalová J. Praha: NLN, 2002.

3.3. Інформаційні ресурси

Český národní korpus. URL: <https://www.korpus.cz/>

Internetová jazyková příručka. URL: <http://prirucka.ujc.cas.cz/>

Příruční slovník databáze lexikálního archivu URL: <https://bara.ujc.cas.cz/bara/>

Slovník spisovného jazyka českého. URL: <https://ssjc.ujc.cas.cz/>

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Підсумковий контроль покликаний об'єктивно підтвердити досягнутий рівень навченості, визначити ступінь сформованості навичок та умінь здобувачів.

Формами підсумкового контролю є залік. Контроль з навчальної дисципліни «Чеська мова для початківців» перевіряє рівень засвоєння здобувачами навчального матеріалу та набуття ними навичок і вмінь його застосування у практичній діяльності на підставі результатів поточного контролю впродовж вивчення навчальної дисципліни.

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень студентів:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною(мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89			B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67-74			D	(непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	не зараховано	FX	з можливістю повторного складання
1-34			F	(з обов'язковим повторним курсом

5. ЗМІСТ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

1. Чеський алфавіт. Діакритичні знаки.
2. Довгі та короткі голосні та їхня смислорозрізнювальна функція.
3. Тверді та м'які приголосні.
4. Дифтонги.
5. Сонорні складові *r, l* в чеській мові.
6. Наголос та інтонація.
7. Дієвідміна дієслів. Дієвідміна дієслів *být, mít, chtít*, а також дієслів типу *nést, křipovat, dělat*.
8. Рід іменників та особливості відмінювання. Форми множини.
9. Прикметник в чеській мові. Відмінювання прикметників на *-ý, -á, -é, -í*.
10. Числівник в чеській мові. Кількісні та порядкові числівники.
11. Вказівні займенники *ten, ta, to*.
12. Форми часу дієслова.
13. Форми ірреальних способів дієслова.
14. Форми пасивного стану.
15. Категорія дієслівного виду.
16. Синтаксичні особливості чеської мови.

6. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Засобами діагностики з дисципліни «Чеська мова для початківців» є навчальні матеріали, які використовуються для перевірки рівня навчальних досягнень здобувачів: тести, картки з завданнями різного ступеня складності, тощо.